



Утвърдил: .....

Декан

Дата .....

## СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: **Философски**

Специалност: *(код и наименование)*

Ф	Ф	С	0	4	0	1	1	2
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Социология

### УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина: 

И	3	1	1
---	---	---	---

Работа със социологически текстове

Преподавател: ас. Димитър Благоев

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	0
	Семинарни упражнения	60
<b>Обща аудиторна заетост</b>		<b>60</b>
Извънаудиторна заетост	Курсов учебен проект (разработка на социален казус)	30
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	60
<b>Обща извънаудиторна заетост</b>		<b>90</b>
<b>ОБЩА ЗАЕТОСТ</b>		<b>150</b>
<b>Кредити аудиторна заетост</b>		<b>2</b>
<b>Кредити извънаудиторна заетост</b>		<b>3</b>
<b>ОБЩО ЕКСТ</b>		<b>5</b>

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете	50
2.	Решаване на тест	20
3.	Разработка и публично представяне на социален казус	30

#### Критерии за оценяване:

Крайната оценка по дисциплината се формира от три компонента:

1. Участие в тематични дискусии в часовете (Д);
2. Решаване на тест (Т);
3. Разработка и публично представяне на социален казус (К).

**NB:** Конкретните критерии за оценяването по всеки отделен компонент са приложени след анотацията и учебното съдържание.

### Анотация на учебната дисциплина:

#### Цели на курса:

Курсът цели да формира практически умения за работа със социологически текст като предпоставка и елемент на академичното битие на студентите по социология. Предназначен е за студенти от първи курс, които искат да преодолеят ученическия и/или всекидневния си опит с текст, за да формират подготвеност пред необходимостта от работа със социологически текстове и социологическа работа с текстове. Интерактивният формат на провеждане на часовете позволява да се разгърнат по-ефективно потенциалите на *learning by doing*.

Курсът съдържа няколко основни тематични акцента, в които под формата на практически семинари се изработват умения за четене и дискутиране на социологически текст *чрез четене и дискутиране на текстове*; подготовка и разработване на собствен (индивидуален и/или колективен) текст; представяне на текст и/или резултати от изследователски процес пред аудитория. Практическата работа се осъществява на два етапа: първо, в малки групи (4-5 студента), в които се оформя групово мнение по изработен предварително сценарий с въпроси за дискусия; второ, публична дискусия на представяните от груповите говорители аргументирани мнения по основните въпроси от сценария за обсъждането.

### Предварителни изисквания:

Няма

### Очаквани резултати:

Успешното постигане на заложените в курса цели ще даде на участващите студенти възможност да се приближат до по-добро разбиране на заниманието със социология, включително и на социологическата работа със социологически текстове. Студентите, работили ефективно през семестъра, ще усвоят по-добре отделните елементи от работата със социологически текст (четенето на такива текстове, дискусията им, разработката и представянето им), което е добра предпоставка за пътешествие в социологическата вселена.

### Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	<b>Игра на запознаване.</b> Разделяне по двойки, представяне пред колегата, публично представяне на колегата. Съвместно изработване на типологии на изглеждащите уникални себе-представяния.  Защо и как за социологията е важно типичното отвъд личното, без да се губи чувствителността към уникалностите? Първи стъпки в преодоляване на фалшивата дилема „социално или индивидуално“.	2 часа

2.	<p><b>Встъпителна дискусия.</b></p> <p>Защо ни е да знаем как се работи със социологически текстове и какво толкова им е особеното? Как се различават четенето, обсъждането и писането на социологически текстове? Представянето на социологически текст пред различни аудитории като пренебрегвана, но немаловажна социологическа задача.</p> <p>Умението за работа със социологически текстове като задача с няколко взаимно-зависими неизвестни. Как ще решаваме тази задача през семестъра.</p>	2 часа
3.	<p><b>Работа с несоциологически текстове.</b></p> <p>Работа в екипи – практическо сравнение между три несоциологически текста със сходна тематика.</p> <p>Основни въпроси, на които студентите търсят индивидуален отговор при подготовката за екипната работа в семинара:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Какви са приликите и разликите между текстовете? Какъв е <i>жанрът</i> на всеки текст?</li> <li>2. Имат ли авторите някакви <i>задачи</i> за решаване в тези текстове? В кои? Какви задачи? Предлагат ли <i>решения</i> на задачите?</li> <li>3. Опитайте се да разпознаете кой е <i>адресатът</i> на всеки един от текстовете.</li> <li>4. Какво всъщност се казва на адресатите (какви са <i>тезите</i>) и от какви позиции се прави това?</li> <li>5. Авторите използват ли <i>аргументи</i> (и какви са те), когато те убеждават адресатите в правотата на своите тези?</li> <li>6. Има ли някакъв особен <i>патос</i> в (или зад) казаните неща и какъв е той във всеки текст?</li> </ol> <p>Екипите обсъждат своите групови отговори (с помощта на преподавателя) и ги представят пред аудиторията. Дискусия.</p>	4 часа
4.	<p><b>Четенето на социологически текст като научен диалог. Социологически и социален проблем.</b></p> <p>Кой с кого, как и за какво диалогизира? Историческото изграждане на традицията на научното общуване като интегрална част от специфичен цивилизационен процес. Научният диалог като поле за разгръщане на потенциалите на все по-специализирана интер-субективност при търсене на „научна истина”.</p> <p>Разликите между небето (“какво е искал да ни каже авторът”) и земята (текстът като поле за решаване на социологически проблем/и). Защо</p>	4 часа

	<p>социологическите текстове не могат да бъдат съобщаване-на-някакви-си-неща. Какво представлява социологическият проблем и защо ни е нужно разбирането му? Социален проблем и контекстуалност на текста.</p> <p>Практическа работа в екипи със социологически текст с предмет, привидно сходен с тематиката на разглежданите в Тема#3 несоциологически текстове.</p> <p>Основни въпроси, на които студентите търсят индивидуален отговор при подготовката за екипната работа в семинара:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Към какво е насочен социологически интерес в текста (кой е <i>предметът</i> на социологическия анализ в текста)?</li> <li>2. Какво от социалния контекст на темата провокира това, към което е насочен социологическият интерес в текста (кой е <i>социалният проблем</i>, скрит зад дискутираното в текста)?</li> <li>3. Какво е основното противоречие/парадокс/възможна невъзможност (нещо, което изглежда като „дървено желязо“), по отношение на което се задават важните въпроси (кой е <i>основният социологически проблем</i>, на който се търси решение в текста)?</li> <li>4. Защо от разнообразните възможни противоречия в темата, авторът избира да се занимава точно с това (какви са <i>предпоставките</i> да бъде търсено решение именно на този социологически проблем)?</li> <li>5. Кои са допълнителните изследователски въпроси, които са поставени в контекста на социологическия проблем?</li> <li>6. Как (по какви начини) авторът търси решенията на основното си изследователско питане (какви <i>методи</i> използва)?</li> </ol> <p>Екипите обсъждат своите групови отговори (с помощта на преподавателя) и ги представят пред аудиторията. Дискусия.</p>	
5.	<p><b>Четенето на социологически текст като научен диалог. Хипотеза, теза и аргументи в социологически текст.</b></p> <p>Защо не можем да участваме в научния диалог с автора/авторите без да постигнем яснота каква е отстояваната научна теза; как и къде да търсим и намираме в текста неговата основна теза?</p> <p>Експлицирана и неексплицирана хипотеза – как се изграждат изследователските предположения и предварителните очаквания към предмета и към „по-възможните“ отговори на социологическия проблем. Дори и без пряко формулирана хипотеза, защо не можем произволно да градим социологически пред-положения.</p> <p>Експлицирана и неексплицирана теза: Как да търсим отговорите на изследователските питання („следвай аргументите“).</p> <p>Академични принципи на участие в дискусия, представяне на теза, аргументиране на теза, контра теза. Условия за ефективна дискусийна</p>	4 часа

	<p>работа: предварителна работа с текста; търсене на други източници по сходна проблематика; изработване на аргументи как авторската теза издържа или не на социологическа критика от гледна точка на степен на адекватност на „доказателствата” в текста спрямо конкретната теза; степен на коректност на правените междинни и крайни изводи.</p> <p>Контрапункт – необходимост от разграничаване между послание и теза; между „факти” и аргументи; между субективни, вкл. и ценностни предпочитания, и контекстна валидност. Защо не е нужно да се доказва, че „Годишните времена” на Антонио Вивалди (не) ми харесват и защо е задължително да се аргументира защо и как понятието за време на Захари Зограф е форматирано от сезонната цикличност.</p> <p>Аргументите, стоящи в основата на тезата. Какво може да означава „доказателство” в социологията (кое би могло да бъде социологически аргумент, и кое – едва ли)? Специфика на аргументацията в социологията и социалните науки за разлика от публицистиката.</p> <p>Практическа работа в екипи със задача „сравнителен анализ” на социологически и публицистичен текст с привидно сходна тематика.</p> <p>Основни въпроси, на които студентите търсят индивидуален отговор при подготовката за екипната работа в семинара:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Каква е основната <i>хипотеза</i>, която се подлага на проверка във всеки от двата текста?</li> <li>2. Къде намирате главните разлики между хипотезите в двата текста. Защо ги определяте като главни?</li> <li>3. Кои са основните <i>тези</i>, отстоявана във всеки от двата текста?</li> <li>4. Какво различава двете тези? Те убедителни ли са? Какви и кои са нещата в текста, които правят съответната теза убедителна?</li> <li>5. Как авторите обосновават тезите си (кои и какви са <i>аргументите</i> им за точно тези решения на поставените въпроси и доколко те са убедителни)? Как аргументите са обвързани помежду си във всеки от двата текста?</li> <li>6. Какво в социологическия текст можем да наречем „теоретичен аргумент” и какво – „емпиричен аргумент”?</li> <li>7. В сравнителен план, в кой от двата текста има патос в (или зад) казаните неща? Защо патосът не може да е социологически аргумент?</li> </ol> <p>Екипите обсъждат своите групови отговори (с помощта на преподавателя) и ги представят пред аудиторията. Дискусия.</p>	
6.	<p><b>Първи опити със студентски социологически текст.</b></p> <p>Практическо сравнение между два студентски опита за социологически текст (курсови работи, разработвани от студенти в Специалност „Социология”) – единият с експлицирана теза, другият –</p>	4 часа

	<p>без такава. Задачата на семинара е да се търси и намира наличието/отсъствието на теза и се изследват предпоставките за второто и възможни начини за неговото преодоляване.</p> <p>Основни въпроси, на които студентите търсят индивидуален отговор при подготовката за екипната работа в семинара:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Какъв е предметът на социологическия интерес във всеки от двата текста?</li> <li>2. Какъв е социологическият проблем във всеки текст?</li> <li>3. Кой са основните подвъпроси, които са поставени в контекста на съответния социологически проблем?</li> <li>4. Каква методология е използвана във всеки текст, за да се изследва социологическия предмет в него?</li> <li>5. Каква е основната хипотеза, която се верифицира във всеки текст?</li> <li>6. Коя е основната теза, отстоявана във всеки текст? Убедителна ли е? Защо? Има ли съвпадение между теза и хипотеза и в кой от двата текста може да бъде открито то?</li> <li>7. Какви са основните аргументи, използвани в подкрепа на тезата на всеки текст? Убедителни ли са? Дали и как са обвързани помежду си?</li> <li>8. Открийте в текстовете онези техни части, в които се заявява ценностна позиция на авторите към разглежданите предметни реалности. В каква степен има връзка между ценностите позиции и аргументите, и как да интерпретираме <i>точно тези</i> аргументи?</li> <li>9. Какви оценки бихте сложили вие на двата текста от гледна точка на композицията и съдържанието им? Според вас какви оценки са получили двете курсови работи?</li> </ol> <p>Екипите обсъждат своите групови отговори (с помощта на преподавателя) и ги представят пред аудиторията. Анализът и дискусиите са от гледна точка на формулирането на проблем, яснотата на тезата, релевантността и достатъчността на аргументацията, адекватността на изводите. Дискусия.</p>	
7.	<p><b>Работа с класическия социологически текст на Макс Вебер за смисъла на „свобода от ценности“ в социологията.</b></p> <p>Научна „обективност“ и „ценностни отсъждания“ в академичните дискусии. Публичният характер на научната дейност и академичната ангажираност с резултатите от изследователската дейност. Нелегитимност на ценностната натовареност на академичното взаимодействие. Условия за възможност на една „свободна от оценъчни съждения наука“.</p> <p>Основни въпроси, на които студентите търсят индивидуален отговор при подготовката за екипната работа в семинара:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Какъв е предметът на социологическия интерес в този текст?</li> </ol>	4 часа

	<p>2. Какъв е социологическият проблем в текста?</p> <p>3. Кой са основните подвъпроси, които са поставени в контекста на социологическия проблем?</p> <p>4. Каква методология е използвана, за да се изследва социологическия предмет?</p> <p>5. Какви са основните тези, отстоявани в този текст?</p> <p>6. Какъв е кръгът на въпросите, които са неразрешими с научни средства, защото са обусловени от ценностни позиции?</p> <p>7. Какво означава, че не можем „да оставим фактите да говорят“?</p> <p>8. В какво се състои разграничение между „ценностно отсъждане“ и „интерпретация на ценности“?</p> <p>9. Как разбирате научното изискване „конвенционално самоочевидното да се превръща в проблем“?</p> <p>Екипите обсъждат своите групови отговори (с помощта на преподавателя) и ги представят пред аудиторията. Дискусия.</p>	
8.	<p><b>Работа с класическия социологически текст на Емил Дюркем за социологията и социалните науки.</b></p> <p>Предпоставки за появата на социологията като наука. Качествената разлика между нормативните описания на „идеалното обществено състояние“ и социологическия императив за познаването и разбирането на актуалното или миналото състояние на „обществата“.</p> <p>Историческо възникване на „социалния детерминизъм“ и социологическия интерес към него като произтичащи и изразяващи по необходимост обществената същност.</p> <p>Предметът на социологията и видовете „социални факти“.</p> <p>Социологическият метод; сравнителната история като необходим аналитичен инструмент за обяснението на социалния свят.</p> <p>Диахронност и синхронност в сравнителния подход.</p> <p>Основни въпроси, на които студентите търсят индивидуален отговор при подготовката за екипната работа в семинара:</p> <p>1. Какъв е предметът на социологическия интерес в този текст?</p> <p>2. Какъв е социологическият проблем в текста?</p> <p>3. Кой са основните подвъпроси, които са поставени в контекста на социологическия проблем?</p> <p>4. Каква методология е използвана, за да се изследва социологическия предмет?</p> <p>5. Какви са основните тези, отстоявани в този текст?</p> <p>6. Защо социологията съдържа „много и различни раздели (социални</p>	4 часа

	<p>науки)”?  7. Защо ни е необходим аналитичен инструмент и как „работи” той?  8. Защо е необходимо „да се отстранят напълно всекидневните понятия”, за да може да се постигне социологическо разбиране и обяснение?  9. Как социологическият метод ни „освобождава” от „всекидневните понятия”?  Екипите обсъждат своите групови отговори (с помощта на преподавателя) и ги представят пред аудиторията. Дискусия.</p>	
9.	<b>Тест (2 часа).</b> Дискусия върху отговорите на теста (2 часа).	4 часа
10.	<p><b>Работа със социологически таблици и графики I.</b></p> <p>Значение на социологическите таблици за аналитичната работа на социолога – за какво ни служат, как трябва да се „чете” информацията в тях и как не трябва да се „чете”. Дали числата са аргумент сам по себе си и защо „фактите” не могат “сами да говорят”. Значения на процентните разпределения; разлики между относителен дял и процентен пункт. Научна почтеност при анализ на таблични данни; какво означава „свръх-интерпретация” и как да контролираме работата си с емпиричната информация, за да я избягваме.</p> <p>Защо ни е полезна статистиката и какви са границите на нейната обяснителна сила.</p> <p>Практическа работа със социологически текст, разгръщащ анализ на конкретни социологически данни и таблици.</p> <p>Основни въпроси, на които студентите търсят индивидуален отговор при подготовката за съвместната работа в семинара:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Какъв е предметът на социологическия интерес?</li> <li>2. Какъв е социологическият проблем в текста? Кои са основните <i>подвъпроси</i>, които са поставени в контекста на социологическия проблем?</li> <li>3. Каква методология е използвана при анализа?</li> <li>4. Коя е основната теза, отстоявана в този текст? Анализът на таблични разпределения на емпирични данни прави ли я по-убедителна? Защо и как?</li> <li>5. Как основните аргументи, използвани в подкрепа на тезата са свързани със социологическата информация в таблиците и графиките?</li> <li>6. Как са обвързани помежду си отделните аргументи, извлечени от анализа на табличната информация – съдържателно (спрямо</li> </ol>	4 часа



	<p><i>обективациите</i> на предмета) или формално (според някаква логическа схема)?</p> <p>7. Каква е връзката между пропорционалното разпределение на трите отговора в таблицата на стр. 4 и анализа на това разпределение? Кои са ограниченията на прехода между данните и анализа им?</p> <p>8. Убедителен ли е първият извод след таблицата на стр. 7 за българското „отчетливо по-ниско” участие в доброволни сдружения в сравнение с „другите европейски страни” при наличните в таблицата стойности на това участие? Какви различни изводи можем да направим ние и с какви аргументи?</p> <p>Дискусия.</p>	
11.	<p><b>Работа със социологически таблици II.</b></p> <p>Архитектоника на социологически текст с анализ на емпирични данни, получени чрез използването на количествени методи. Вътрешна аналитична логика и съгласуваност между аргументите, извлечени от табличната емпирична информация. Напрежения “смисъл – форма” в текста и начини за преодоляването им чрез научна почтеност при работа със социологическата информация.</p> <p>Как, в зависимост от решаването на конкретните работни задачи в разгръщания се аналитичен процес на търсене на отговори на социологическия проблем, можем да конструираме <i>post datum</i> нови, „синтетични” индикатори. Каква е познавателната полза от „играта” със „синтетичните” индикатори.</p> <p>Как можем да разкриваме различни пластове от социологически значения в изследвания предмет с помощта на информацията от табличните/графичните разпределения и как преминаването през всеки един от тези пластове прояснява вече анализирания, но и променя смисъла на целия анализ.</p> <p>Практическа работа със социологически текст, разгръщащ анализ на конкретни социологически данни и таблици.</p> <p>Основни въпроси, на които студентите търсят индивидуален отговор при подготовката за съвместната работа в семинара:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Какъв е предметът на социологическия интерес в текста?</li> <li>2. Какъв е социологическият проблем в текста? Кои са основните <i>подвъпроси</i>, които са поставени в контекста на социологическия проблем?</li> <li>3. Каква методология е използвана при анализа?</li> <li>4. Коя е основната теза, отстоявана в този текст? Анализът на таблични разпределения на емпирични данни прави ли я по-убедителна? Защо и как?</li> <li>5. Как основните аргументи, използвани в подкрепа на тезата са</li> </ol>	4 часа

	<p>свързани с социологическата информация в таблиците и графиките?</p> <p>6. Какви са разликите в интерпретирането на значенията на различни обективации на предмета, според различния начин на организиране и „синтезиране“ на емпиричната информация?</p> <p>7. Как чрез преобразуването на отделните „едномерни“ и „двумерни“ разпределения на числовите измерения на всекидневните гледни точки към „йерархия на социални позиции“ можем да надникнем зад самите гледни точки и да получим аналитична яснота за тяхното „гледане“ и ново знание за „йерархията“, което е недостъпно за „обитателите“ на тези позиции?</p> <p>8. Как сравнението на данни за 2006 г. и 2007 г. в таблиците ни позволява социологически да разберем наличието или липсата на динамика в изследвания предмет? Кои са граничните стойности, отвъд които стават валидни аргументите за регистрирана социална динамика?</p> <p>Дискусия.</p>	
12.	<p><b>Социологическа работа с визуален текст.</b></p> <p>Филмът като „текст“; социологическа дискусия на несоциологически (филмов) текст. Какви професионални ползи ни носят уменията за аналитична работа с визуални текстове.</p> <p>Първата част от практическата работа с документалния филм е с основна задача смисловото му организиране за нас като предпоставка за социологически анализ. Втората част от практическа работа с филма съдържа предизвикателната задача да се извлече социологически екстракт от филмовия коктейл от идеология, ценности, „факти“, позиции и послания.</p> <p>Основни въпроси, на които студентите търсят индивидуален отговор при подготовката за екипната работа в семинара:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Кои и какви са основните <i>индивидуални и групови субекти (социалните актьори)</i> във филма?</li> <li>2. Има ли, и ако да, каква е тяхната <i>йерархия</i>?</li> <li>3. Какви са основните <i>социални взаимодействия</i> между социалните актьори?</li> <li>4. Какви са основните социални <i>контексти</i> на взаимодействията (какви, къде)?</li> <li>5. Какво означава „монопол“? Монополът ли е основният проблем или нещо друго?</li> <li>6. Какво означава „изкуствено скъсяване на живота на продуктите“?</li> <li>7. Възможно ли е да има масово производство и масово потребление, без изкуственото скъсяване на живота на продуктите?</li> <li>8. Какъв, <i>според нас</i>, е социологически същественият <i>предмет</i> за</li> </ol>	4 часа

	<p>анализ, който може да бъде формулиран при същата „фактология“?</p> <p>9. Какъв, <i>според нас</i>, е реалният социологически <i>проблем</i>, който може да бъде формулиран спрямо вече разкрития предмет на социологически интерес?</p> <p>10. Какви са <i>идеологическите и ценностни позиции</i>, от които се заявява авторовата теза? Защо и как е „нормално“ тези идеологически позиции да са широко разпространени в модерното общество?</p> <p>11. Защо и как трябва да се опитваме да контролираме влиянието на идеологическите и ценностни позиции при осъществяване на своя анализ (за разлика от френския социолог във филма)?</p> <p>Екипите обсъждат своите групови отговори (с помощта на преподавателя) и ги представят пред аудиторията. Дискусия.</p>	
13.	<p><b>Писане на социологически текст. Решаване на казуси.</b></p> <p>Какво представлява социалният казус и как всекидневният или публичният живот ни го „предоставят“. Социологическа интерпретация на казуси – от какво зависи кое и как да се интерпретира, за да бъде социология, а не житейска нагласа или предвзета оценка. Как да използваме знанията си от различните социологически дисциплини за конструиране на разбиране на конкретен казус.</p> <p>Първа част на практическата работа: Дискусия върху „Изискванията за разработка на казус“ на Специалност „Социология“.</p> <p>Основни въпроси, на които студентите търсят индивидуален отговор при подготовката за екипната работа в семинара:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Каква е връзката между „социален казус“ и „социален факт“?</li> <li>2. Какво означава да се дефинира изложеният факт като социален въпрос и да се разкрият неговите най-важни аспекти?</li> <li>3. Как можем да осъществим преход от дефинирането на социалния проблем към идентифицирането на социологически релевантни научни проблеми?</li> <li>4. Защо е необходимо идентифицираният научен проблем да се анализира с помощта на теоретически инструменти – социологически идеи, възгледи и концепции? Как да ги използваме, без да изпадаме в релативизъм?</li> <li>5. Какви са стъпките за осъществяване на преход от анализ на социологическите проблеми към формулиране на една или повече изследователски хипотези, които да са верифицируеми?</li> </ol> <p>Втора част на практическата работа. Осъществяване на изискванията за разработване на социален казус чрез съвместно изработване на „макет“ на социален казус по тема, която е получила най-добра аргументация в хода на дискусията. Примерни решения в реално</p>	4 часа

	време.	
14.	<p><b>Писане на социологически текст. Разработване на курсова работа.</b></p> <p>Подготовка на проект, консултиране с преподавател. Курсовата работа като решаване на кратка социологическа задача. Ограничаване на тематичния обхват и избор на тема. Конкретизиране и детайлизиране на изследователския/ социологическия проблем. Набор и организиране на емпиричния материал. Структуриране на курсовата работа от гледна точка на решаването на задачата в конкретното социологическо поле.</p> <p>Защо не можем да минем без очертаване на предмета на изследване, целите, задачите, основните хипотези и работните методи. Изработване на понятиен апарат чрез дефиниране и дискусия на основните термини и понятия през призмата на решаването на социологическия проблем.</p> <p>Как да разгръщаме изложението чрез отговори на подвъпросите, на които сме разпластали основния си проблем. Аргументация на тезата, или как и какви социологически доказателства да използваме за тези отговори. Как коректно да реферираме чужда теза при използването ѝ като аргумент.</p> <p>Академични стандарти за цитиране. Академични стандарти за изработване на библиография. Онлайн-ресурси за ориентация в различните стандарти за библиография.</p> <p>Практическа работа по осъществяването на тази програма чрез съвместно изработване на „макет” на курсова работа по една от двете студентски курсови работи, разглеждани в тема#6.</p>	4 часа
15.	<p><b>Умения за представяне на социологически текст.</b></p> <p>Можем ли да спасим с брилянтна презентация безсъдържателен или банален текст, и какво от това? Как да представяме адекватно наши социологически прозрения и анализи, и струва ли си? Как да използваме специфични техники на комуникация с различни аудитории? Как да концентрираме в кратко представяне същината на изследователското, аналитичното, теоретичното послание на текста?</p> <p>Невербална и вербална комуникация при непосредствена (лице-в-лице) презентация пред аудитория – основни принципи. Идентифициране на нагласите и (пред)разположението на аудиторията и основни техники за привличане и задържане на вниманието на аудиторията. Принципи на диалогичност и техники на въвличане на публиката в контекста на представяния текст.</p> <p>Поведенчески техники за академични/ изследователски презентации пред различни публики. Робството на „десетте минути”. Защо е необходимо и как може да се осъществява предварително таргитеране</p>	4 часа

	<p>на аудиторията. Анализ на възможните очаквания и реакции на публиките; подготовка на конкретизирани отговори на хипотетични типични въпроси.</p> <p>Значението на представянето на текста на релевантни език и структура на изложението според спецификата на различните аудитории. Представяне на официални публични форуми (защита на курсова работа, защита на дипломна работа, участие с доклад на семинар, конференция): Как оптимално да придадем на текста/изследователските си резултати публично битие. Защо наистина е важно представянето да е диалог. Какво да направим, за да ни разберат колегите.</p> <p>Представяне в/пред медии. „Да надприказваш журналиста” или как да се преодолее хипнотичното въздействие на микрофона/камерата. Специфика на бизнес-аудиторията и представянето пред нея. Защо и колко е важно донорът/поръчителят (бизнес, НПО) да получи същинска представа за постиженията ни чрез съдържателното им представяне.</p> <p>Практическо упражнение, при което екипите подготвят и „обучават” свой представител, който представя текст пред аудиторията. Изпълненията се обсъждат в работните групи и се дават предложения за усъвършенстване на представянето.</p>	
16.	<b>Публична дискусия</b> върху всички проекто-теми и анотации на социалните казуси, които ще се разработват от студентите.	3 часа
17.	<b>Заклучителна дискусия.</b> Студентска дисекция на курса – неуспехи, проблеми, слабости, липси, ползи, предложения за промяна.	1 час

***Конспект за изпит – няма.***

Спецификата на този курс не предполага финален изпит. Крайната оценка (КО) се формира от три компонента – ефективното участие в семинарната работа през семестъра (50 на сто), решаване на тест в средата на семестъра (20 на сто) и разработка на социален казус в края на семестъра (30 на сто). До разработване на социален казус се допуска само студент, който има междинни оценки по първите два компонента, не по-ниски от „Среден 3“. Студенти, неотговарящи на това условие, не се допускат до финално оценяване и трябва да посещават курса отново през следващата учебна година.

Крайната оценка се получава по следната формула:

$$KO = 0,5 * Д + 0,2 * Т + 0,3 * К, \text{ където:}$$

Д – Участие в тематични дискусии в часовете (50% от оценката);

Т – Решаване на тест (20% от оценката);

К – Разработка и публично представяне на казус (30% от оценката).

За оценка „Отличен“	$5,50 \leq KO \leq 6,00$
За оценка „Много добър“	$4,50 \leq KO < 5,49$
За оценка „Добър“	$3,50 \leq KO < 4,49$
За оценка „Среден“	$3,00 \leq KO < 3,49$
За оценка „Слаб“	$2,00 \leq KO < 2,99$

**Критериите за оценяване на всеки от компонентите са следните:**

<i>1. Участие в тематични дискусии в часовете (Д)</i>	
За оценка „Отличен“	Студентът участва редовно в тематичните дискусии по предварително прочетените текстове и допринася съществено за тяхната продуктивност и полезност; демонстрира разбиране по мнозинството от дискутираните основни въпроси.
За оценка „Много добър“	Студентът участва редовно в тематичните дискусии по предварително прочетените текстове и отчасти допринася за тяхната продуктивност и полезност; демонстрира разбиране по голяма част от дискутираните основни въпроси.
За оценка „Добър“	Студентът участва в част от тематичните дискусии по предварително прочетените текстове и понякога допринася за тяхната продуктивност и полезност; демонстрира разбиране по малка част от дискутираните основни въпроси.
За оценка „Среден“	Студентът не участва редовно в тематичните дискусии по предварително прочетените текстове и много рядко допринася за тяхната продуктивност и полезност; не демонстрира разбиране по голяма част от дискутираните основни въпроси.
За оценка „Слаб“	Студентът не участва в тематичните дискусии по предварително прочетените текстове и не допринася за тяхната продуктивност и полезност; не демонстрира разбиране по мнозинството от дискутираните основни въпроси.

<i>2. Решаване на тестови задачи (Т):</i>	
За оценка „Отличен“	Студентът е получил над 80% от максималния брой точки.
За оценка „Много добър“	Студентът е получил между 61% и 80% от максималния брой точки.
За оценка „Добър“	Студентът е получил между 41% и 60% от максималния брой точки.
За оценка „Среден“	Студентът е получил между 21% и 40% от максималния брой точки.
За оценка „Слаб“	Студентът е получил под 20% от максималния брой точки.

<i>3. Решаване на казус (К):</i>	
За оценка <b>„Отличен“</b>	Студентът е разработил казус с ясно разграничаване на социален от социологически проблем; формулирал е проверяеми изследователски хипотези; адекватно е приложил конкретни теоретични подходи при анализа на социологическия проблем; казусът завършва с обосновани изводи – резултат от самия анализ, които подкрепят основната му теза.
За оценка <b>„Много добър“</b>	Студентът е разработил казус с разграничаване на социален от социологически проблем; голяма част от формулираните изследователски хипотези са проверяеми; приложението на конкретни теоретични подходи при анализа на социологическия проблем е в голяма степен адекватно; повечето от аналитичните изводи са в резултат на самия анализ и в мнозинството си подкрепят основната теза.
За оценка <b>„Добър“</b>	Студентът е разработил казус, в който разграничаването между социален и социологически проблем не е достатъчно коректно; само част от формулираните изследователски хипотези са проверяеми; приложението на конкретни теоретични подходи при анализа на социологическия проблем е частично; само част от аналитичните изводи са в резултат на самия анализ или връзката им с основната теза е проблематична.
За оценка <b>„Среден“</b>	Студентът е разработил казус, в който разграничаването между социален и социологически проблем е много проблематично; само част от формулираните изследователски хипотези са проверяеми; използването на теоретичните подходи при анализа на социологическия проблем е проблематично; мнозинството от аналитичните изводи не са в резултат на самия анализ или връзката им с основната теза е проблематична.
За оценка <b>„Слаб“</b>	Студентът не е разработил казус или не го е разработил самостоятелно, или е разработил такъв, в който липсва разграничение между социален и социологически проблем или това разграничение е нерелевантно; не са формулирани изследователски хипотези; използването на теоретичните подходи при анализа на социологическия проблем е нерелевантно; аналитичните изводи не са в резултат на самия анализ или липсват, или липсва връзка между тях и основната теза; или са нарушени драстично правилата за цитиране на използваните източници.

## Библиография

### Основна литература:

Благоев, Д. (2008). Житейски шансове и статусна динамика. *Състояние на обществото*. Институт „Отворено общество”. София.

Вебер, М. (1998). Сми́сълът на „свобода от ценности” в социологията и в икономическата наука. *Сми́съл и ценност*, К. Коев (съст.). ИК „Критика и хуманизъм”, София.

Втори анонимен автор (2004). Модернизация на агросектора – проблеми и перспективи. *Курсова работа в Специалност „Социология”, непубликувано*.

Димитров, Г. (2009). Кризата на обществения живот в България в началото на 21-ви век. *Европейските ценности в днешното българско общество*, Фотев, Г. (ред.), София, Университетско издателство “Св. Климент Охридски”.

Дюркем, Е. (1994). Социологията и социалните науки. *Избрано*. София, ИК „Критика и хуманизъм”.

Неизвестен автор (2012). Добро и зло.

Пийс, А. и А. Гарнър (2000). *Езикът на тялото, скритият смисъл на думите*. Сиела.

Първи анонимен автор (2004). Хипермаркетите за бяла и черна техника – как са възможни в българската действителност? *Курсова работа в Специалност „Социология”, непубликувано*.

Рот, Ю. (2008). В търсене на причините на злото. *Новите български демони*. Издателство „Слънце”, София.

Св. Йоан Златоуст. (396). Беседи за дявола. Беседа втора.

Специалност „Социология” (2012). Изисквания за разработка на казус.

Чалъков И. (2008). Силовите групировки. *Мрежите на прехода*. Изток-Запад, София.

*Pyramids of Waste (The Light Bulb Conspiracy)* [The movie], (2010). Director: Cosima Dannoritzer [Български субтитри]

### Допълнителна литература:

Бъргър, П. (2001). *Покана за социология*. ЛИК. София.

Еко, У. (1999). *Как се пише дипломна работа*. ИК Александър Паунов.

Фотев, Г. (2002). Как се пише дисертация. *Докторантурата по социология. Нови образователни практики*. ИК КОТА.

Hacker, D. (1989). *A Writers' Reference*. Saint Martin's Press, NY.

Giarrusso R. et all. (1991). *A Guide to Writing Sociology Papers*. Saint Martin's Press, NY.

Дата: 02.06.2018 г.

Съставил: ас. Димитър Благоев